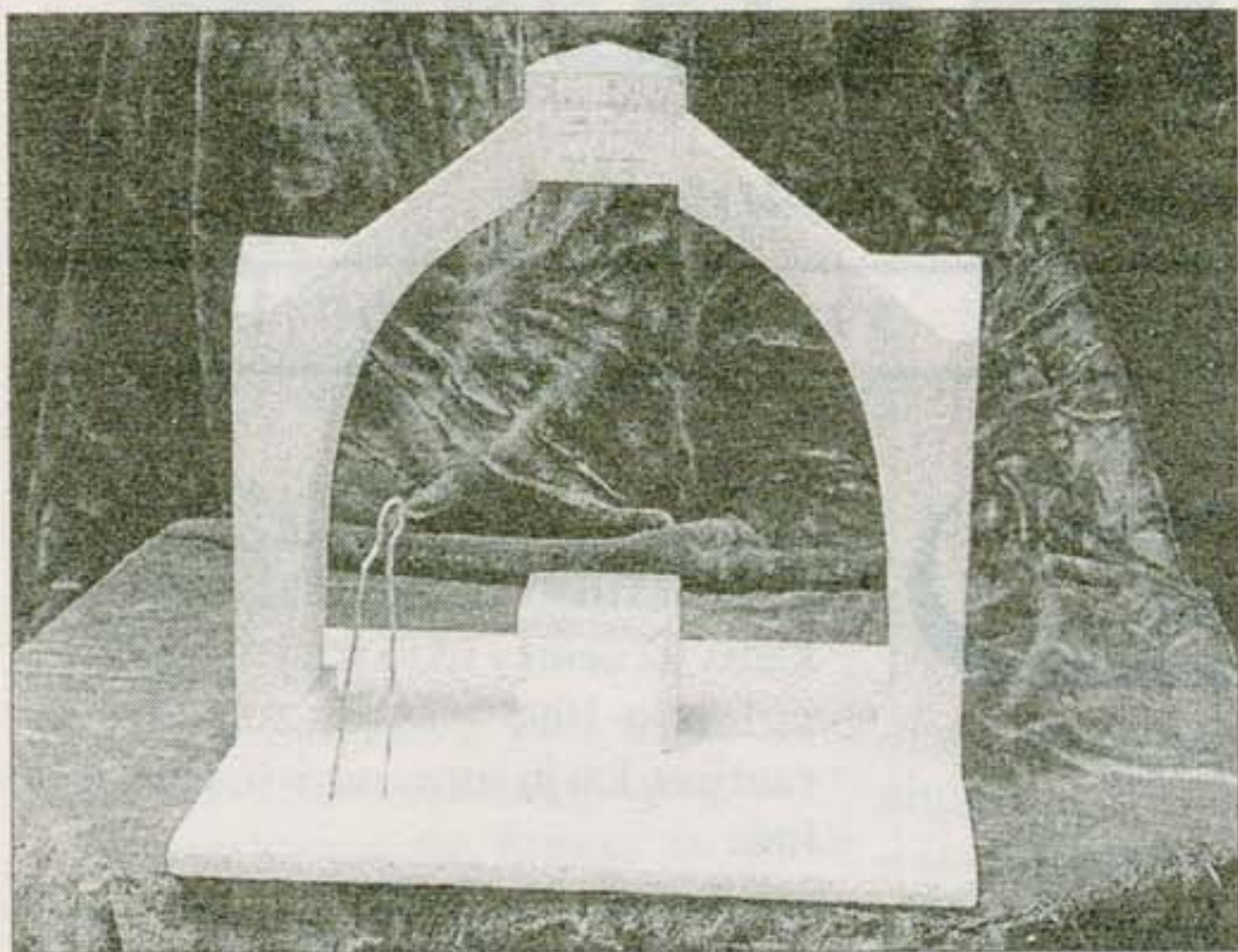

KOKĮ PAMINKLĄ STATYSIME MIESTO JUBILIEJUI?

Rytoj nuo 9 val. Nepriklausomybės aikštėje vyks Rokiškio 500 metų jubiliejui skirtų paminklų maketų demonstravimas. Konkurso komisija ir projektų autoriai kviečia ateiti visus, kam rūpi miesto grožis, pareikšti savo nuomonę, pastabas, pasiūlymus.

Šiandien "Pragiedruliuose" spausdiname visų trijų projektų, komisijos atrinktų iš daugiau kaip dvidešimties, nuotraukas ir jų autorių paaiškinimus.

"ARKA"

Paminklas vaizduoja arką, kurios tektonikoje neatsitiktinai jaučiami neogotiniai elementai. Ši forma siejama su Rokiškio architektūros šedevru – Rokiškio bažnyčios architektūra.

Arkos centre iškeltas iš bronzos išlietas jubiliejinis akcentas. Vienoje pusėje įrašyta "Rokiškiui 500", antroje – miesto herbas su datomis.

Arką numatyta iškalti iš granito arba iš gelžbetonio, apdailinto šlifoto raudono granito plokštėmis. (Pastarasis sprendimas sumažintų paminklo kainą.)

Arka statoma statmenai pagrindinei aikštės ašiai, kad galima būtų pro ją praeiti.

Šis projektas dviejų variantų:

1. Tik arka ir grindinyje, centre, - 1,2 m skersmens granito skritulys, simbolizuojantis šulinį.

2. Arkos centre pastatyti kubo formos šulinio įvaizdį su fontanėliu. Pasvirusiose plokštumose gali būti įrašomi žymiausi Rokiškio istoriniai įvykiai. Taip pat istorinius įrašus galima iškalti ir ant arkos išorinių šoninių plokštumų. Tai sudarytų lankytojams galimybę ne tik apžiūrėti paminklą, bet ir susipažinti su Rokiškio istorija. Paminklas nakties metu galėtų būti apšviečiamas.

AUTORIAI - skulptorius Gediminas Žuklys,
architektė Nijolė Bučiūtė

"VARTAI"

Paminklinei skulptūrai "Rokiškiui - 500 metų" sukomponavome "Vartus". Šia idėja norime lyg ir visus pakviesti pamąstyti apie nuolatinę laiko tėkmę, išėjimą ir atėjimą. Kompozicinė prasme norėjosi išlaikyti aikštės centrą ir pabrėžti išilginį kelią, ne skaidant, o akcentuojant jo specifinį bruožą – kelią nuo bažnyčios iki dvaro.

Skulptūra simbolizuoja 500 metų laiko tėkmę nuo senųjų laikų, kuomet Rokiškis pirmą kartą paminėtas, iki šių dienų.

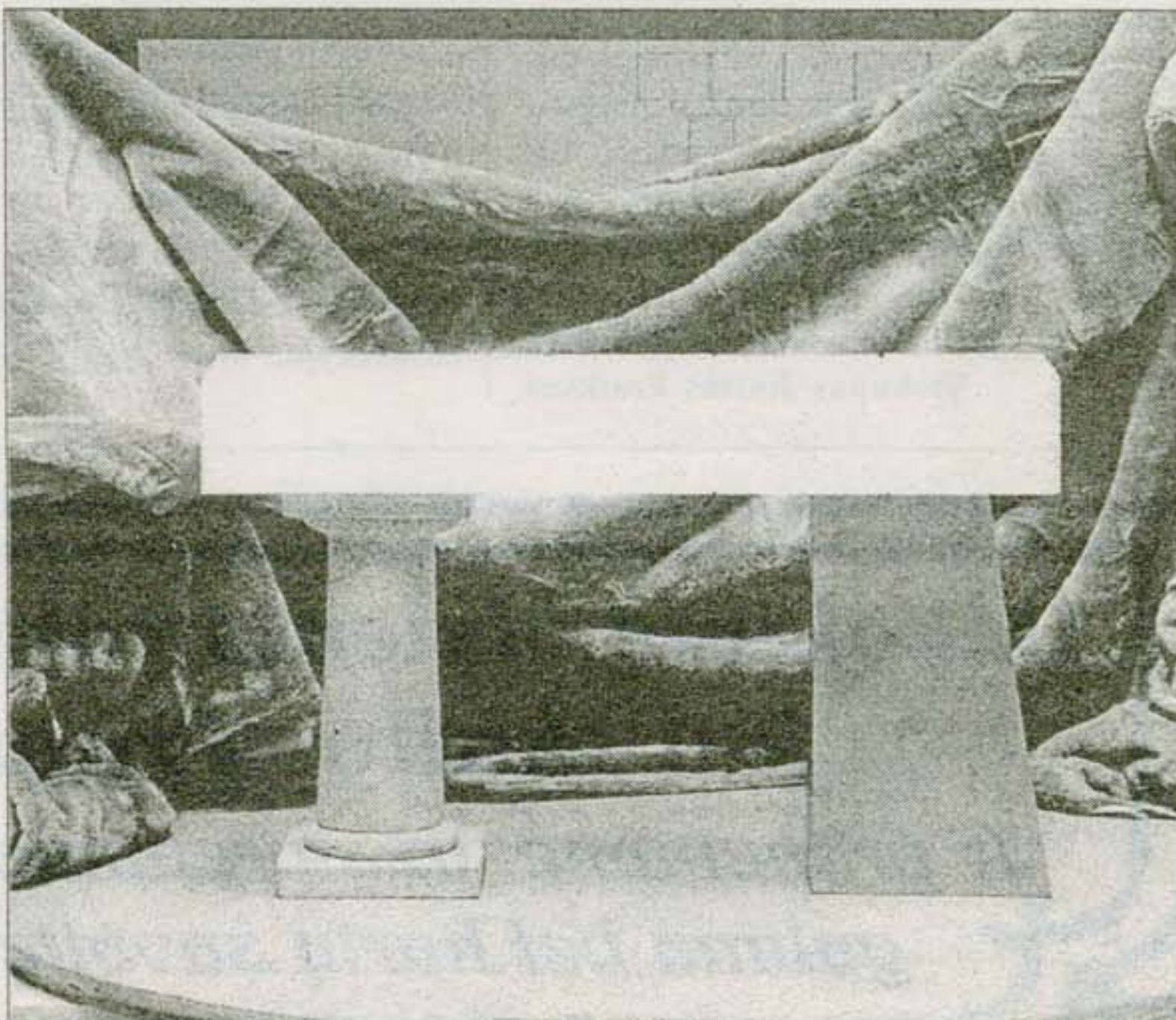
Senuosius laikus simbolizuotų orderinė kolona, o naujuosius – moderniška. Juos jungianti dalis yra laikas – antablementas.

Senoji kolona, simbolizuojanti praeitį, būtų iš nešlifoto akmens, o šių laikų naujoji kolona – įtempta, griežta ir poliruota iš spalvotojo metalo. Šios kolonos vienoje pusėje, manome, būtų galima įrašyti legendą apie Rokiškį, kitoje pusėje paminėti, kam skirta skulptūra ir kitus svarbesnius Rokiškio įvykius, datas, rėmėjus. Antablementas, suskirstytas į penkias dalis, kurios vaizduoja praėjusius šimtmečius, siūlomas iš stiklo arba organinio stiklo: tai permatomas, sunkiai suvokiamas tekantis laikas. Kiekvienas luitas turėtų lyg nežymią savo ribą ir tuo pačiu perėjimą iš vieno šimtmečio į kitą.

Šis sumanymas neturėtų skaidyti aikštės, o leistų laisvai judėti, praeiti pro pačios skulptūros širdį, pabūti laike.

Orientacinė paminklo kaina – 150 000 Lt.

AUTORIAI – skulptorius Jonas Gelčys,
architektas Henrikas Grigas

Nukelta į 3 psl.

RIČARDAS MIKUTAVIČIUS DAR NERASTAS

Vis dar nerandamas kunigas R. Mikutavičius ir jo paveikslų kolekcija, kurios vertė - apie 4 mln. JAV dolerių. Tiesa, jau sulaikyti du įtariamieji, tačiau nei kur yra dingusi kolekcija, nei kur pats kunigas, policijos pareigūnai atsakyti dar negali. Manoma, kad kunigas buvo išviliotas iš namų ir galbūt nužudytas. Bent jau Kau-no komisaro R. Ramanausko, o ir vidaus reikalų ministro S. Šedbero prognozė skamba pesimistiškai: R. Mikutavičiaus nesitikima rasti gyvo.

MOTINA NUTRAUKĖ SŪNAUS KANČIAS

Lietuvą sukrėtė dar viena tragedija. Vilniaus Raudonojo kryžiaus ligoninėje mirė 19 - metis Šarūnas Slavinskas. Šiuo metu beveik neabejojama, kad beviltiškai sergantis ligonis mirė nuo injekcijos, kurią jam suleido motina, beje, medikė Živilė Slavinskienė, kuri ir pati bandė nušizudyti. Apie tai byloja du atsisveikinimo laišukai. Medikai tvirtina, kad nežmoniškai kenčiančiam jaunuoliui tai buvo vienintelė išeitis, ir motinos žingsnį jie toleruoja. Tuo tarpu teisininkai teigia, kad negali būti nė kalbos apie moralės normas. Iškelta baudžiamoji byla. Motinai gresia laisvės atėmimas iki 20 metų.

SAULIUS STOMA MALONĖS NESULAUKĖ

Prezidento vadovaujama Malonės komisija nepatenkino 5 metams nuteisto buvusio "Lietuvos aid'o" vyriausiojo redaktoriaus S. Stomos malonės prašymo. Antrą kartą į Malonės komisiją S. Stoma bendra tvarka galės kreiptis po pusės metų.

PINIGŲ NEUŽTEKS

G. Vagnorius pareiškė, kad už Telekomą gauti 500 mln. JAV dolerių jau ši mėnesį leis iš esmės sustiprinti Lietuvos piniginę sistemą. Iš privatizavimo lėšų bus atstatyta maždaug pusė visų indėlių, tačiau realiai naudotis šiomis lėšomis bus leidžiama ne anksčiau kaip kitais metais. Pasak G. Vagnoriaus, sėkmingas privatizavimas jau kitais metais leis turėti nedeficitinį šalies biudžetą.

Parengė V.P.

KOKĮ PAMINKLĄ STATYSIME MIESTO JUBILIEJUI? "VERSMĖ"

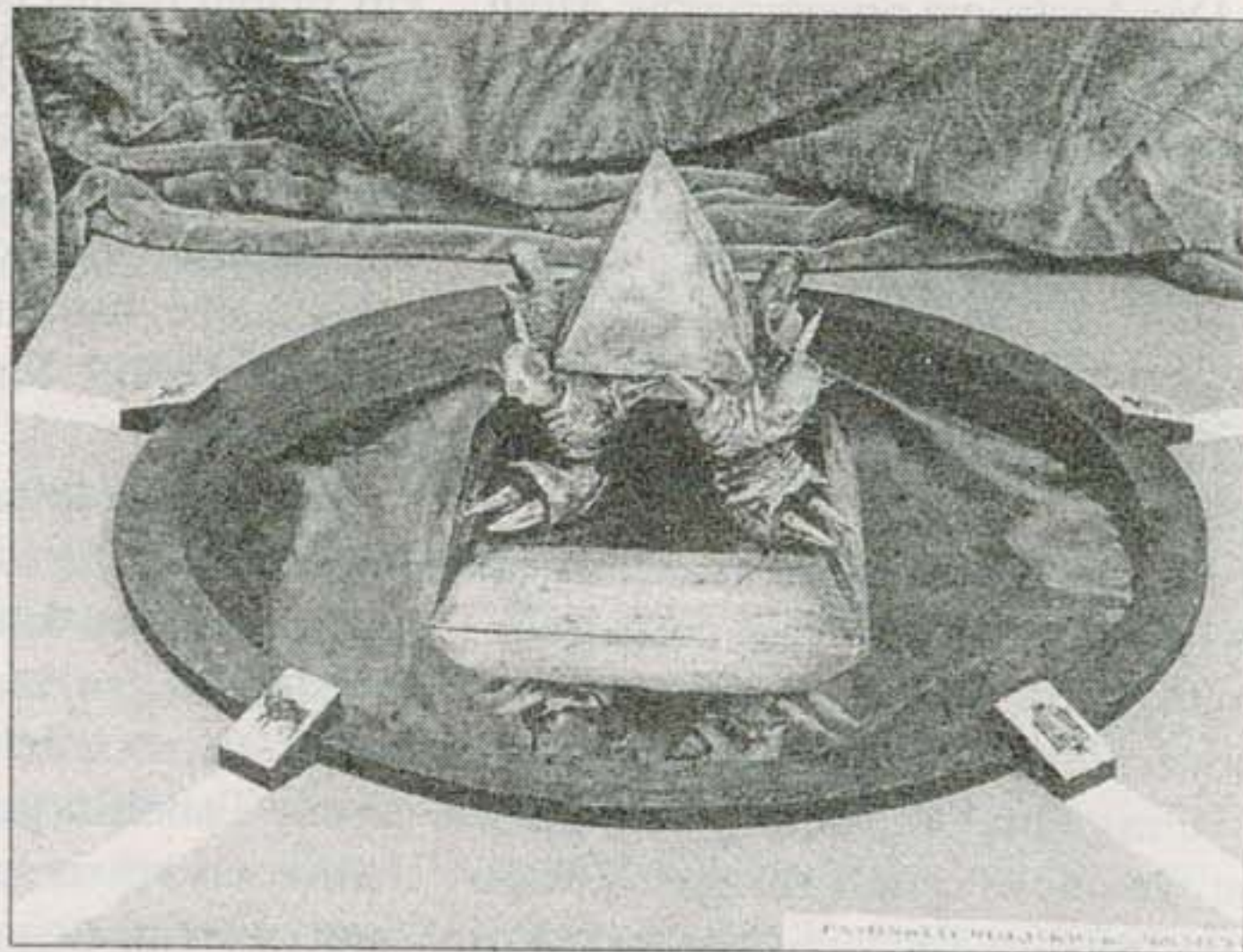
Atkelta iš 2 psl.

Paminklas skirtas Rokiškio miesto 500 metų jubiliejui paminėti - tai laiko, istorijos, kultūros ir būties įamžinimas. Konkreti paminklo vieta parinkta pagal Nepriklausomybės aikštės sutvarkymo regeneracijos pasiūlymus.

Atkuriamoje turgaus aikštėje būtų prasmingas trykštančios versmės simbolis. Tai istorinio šulinio, buvusio Kamajų gatvės ašyje, naujas įprasminimas. Vanduo - laiko, gyvybės, amžino atsinaujinimo simbolis.

Mūsų siūlomame paminkle ši versmė trykšta piramidės viduje, o jos viršūnė, kurią laiko keturi žmonės, tarsi saugo nuo blogų jėgų poveikio. Pripildžiusi piramidės vidų, versmė išsilieja į keturias pasaulio šalis ir kaupiasi apskritimo, kuris tarytum simbolizuoja pasaulį, viduje. Keturi žmonės ne tik laiko viršūnę (versmės apsaugą), bet išskėstomis rankomis mus (miesto gyventojus ir svečius) pasitinka ir sveikina.

Apskritimas padalintas į penkias dalis, o kiekviena dalis - prabėgęs miesto gyvenimo šimtmetis. Ant pasvirusių stelių - reljefinės miesto herbo dalys ir užrašas "Rokiškiui 500 metų". Nuo stelių veda išcentriniai takai, kuriuos jungia antras, po to trečias ratas. Tai lyg vandens ratilai, rodantys, kad miestas augs, plėsis ir gyvuos

dar ne vieną šimtmetį.

Skulptūra būtų daroma iš akmens masės (šamoto), paviršių padengiant atmosferos poveikiui atsparia glazūra. Pats baseinas - reljefai taip pat iš akmens masės. Vanduo teka uždaru ciklu. Versmė, trykštanti piramidės viduje, netaisyklin-go kupolo formos.

Apskritimo formos paminklo aplinka 10 cm pakelta aukščiau nei likusi aikštės dalis. Žiedai aplink paminklą - fontaną grindžiami tokiom pat betoninėm trinkelėm, kaip ir visa aikštė, tik išskiriama kita spalva.

Didžiajame žiede stovi dešimt 80 cm aukščio šviestuvų, kurie apšviečia ir ap- rėmina paminklo - fontano teritoriją.

Orientacinė maksimali paminklo - fontano vertė - 170 tūkst. litų.

AUTORIAI - skulptorius Vytautas Tallat-Kelpša, architektas Arvydas Narkevičius

ŪKININKUI ŽINOTINA

PURKŠKIME BULVES NUO MARO

Susidarė palankios meteorologinės sąlygos bulvių marui. Jei bulvių kerai susijungę eilutėje, purškimus reikia pradėti vienu iš kontaktinio veikimo fungicidų.

Jei bulvienojai jau uždenę tarpvagių, vartojamas vienas iš sisteminio veikimo fungicidų: **akrobatas** 2 kg/ha, **arceridas**, **tubaridas** 3 kg/ha (50 g 10 l vandens), **aviksilas** 2-2,5 kg/ha, **ridomilas MC** 2,5 kg/ha, **sandofanas ME** 2,0-2,5 kg/ha (50-62 g/10 l vandens), **oksichomas** 2 kg/ha, **tatu** 3-4 ha.

Atsižvelgiant į ligos išsivystymą, meteorologines sąlygas bei fungicidų veikimo laiką, bulves reikia purkšti kontaktiniais fungicidais kas savaitę, o sisteminiais - kas 10-14 dienų.

Skiedinio norma 400 l/ha arba 4 litrai arui.

Panevėžio regioninio augalų apsaugos ir karantino punkto fitopologas Ramūnas RIMKŪNAS

Telefonas 46 23 75.

PRIE ŠVENČIAUSIO EKSPONATO

Noriu visiems papasakoti apie nuostabią kelionę, kurios tikslas - Turino drobulė, Jėzaus Kristaus įkapės. Jas pamėčiusi, dar kartą pergyvenau Atpirkėjo kančią.

Dar Austrijoje privažiavome Alpių kalnus. Važiavome per tunelius. Ilgiausias tunelis Italijoje yra 11 km ilgio, bet mūsų maršrute jo nebuvo. Mūsų pravažiuotas ilgiausias tunelis buvo 3,3 km. Iš viso Alpių kalnų ruože pravažiavome daugiau kaip 100 tunelių. Jie apšviesti, malonu jais važiuoti.

Kartais kelias pakyla aukščiau, tada lyg iš lėktuvo matomos medžių viršūnės, namų stogai ir spalvoti dirbamos žemės plotai. Nuostabi, nepakartojama gamta! Yra aukštų kalnų, kurių viršūnėse spindi sniegas. Dažno kalno viršūnė iškyla virš debesų. Kai

kur matyti bažnyčia, o aplink ją išsidėstęs miestelis ar kaimas.

Trumpam sustoję Veronoje, ieškojome Džiuljetos kapo. Suradome, bet ant kapinių vartų kabojo spyna. Užrašas skelbė, kad pirmadienį lankytojai neįleidžiami. Ten pat palaidotas ir Romeo.

Kelias vedė tolyn į Italijos pietus, Milano link. Čia svarbiausia ekskursija - į Milano katedrą. Ji didinga, nuostabaus grožio. Bėgalinė daugybė bokštų ir bokštelių, didesnių ir mažesnių. Tų bokštų yra apie 200. Jie taip arti vienas kito ir sudaro kažką panašaus į azūrinį stogą. Langų vitražuose

pavaizduoti šventieji. Liftu pakylame ant katedros stogo. Nuo viršūnės matosi į abi puses toli nusi-driekęs Milanai. Didžiulė Katedros aikštė pilna balandžių. Jie taip pripratę prie žmonių, jog reikia žiūrėti, kur statyti koją, kad neužmintum. Aikštėje daugybė turistų. Jie lesina balandžius. Kai papyčiau ant grindinio kukurūzų, keli balandžiai nutūpė man ant galvos ir pečių.

Artėjant prie Turino, nakvynės apsistojome "Carito" viešbutyje, kalnų kaimelyje. Vos sunešę į kambarius bagažus, viešbučio koplyčioje dalyvavome šv. Mišiose, kurias aukojo šeši su mumis kartu važiavę kunigai. Ant

stalo, atstojančio altorių, - Turino drobulės atvaizdas, tarytum primenantis, kad mes esame jau visai arti jos.

Kiekvieną dieną autobuse sukalbėdavome rožinį ir giedodavome gegužines pamaldas - Švč. Mergelės ir jos litaniją, giesmę "Sveika, Marija, Motina Dievo" ir daug kitų giesmių. Sekmadieniais dar giedodavome "Švč. Mergelės Marijos Valandas".

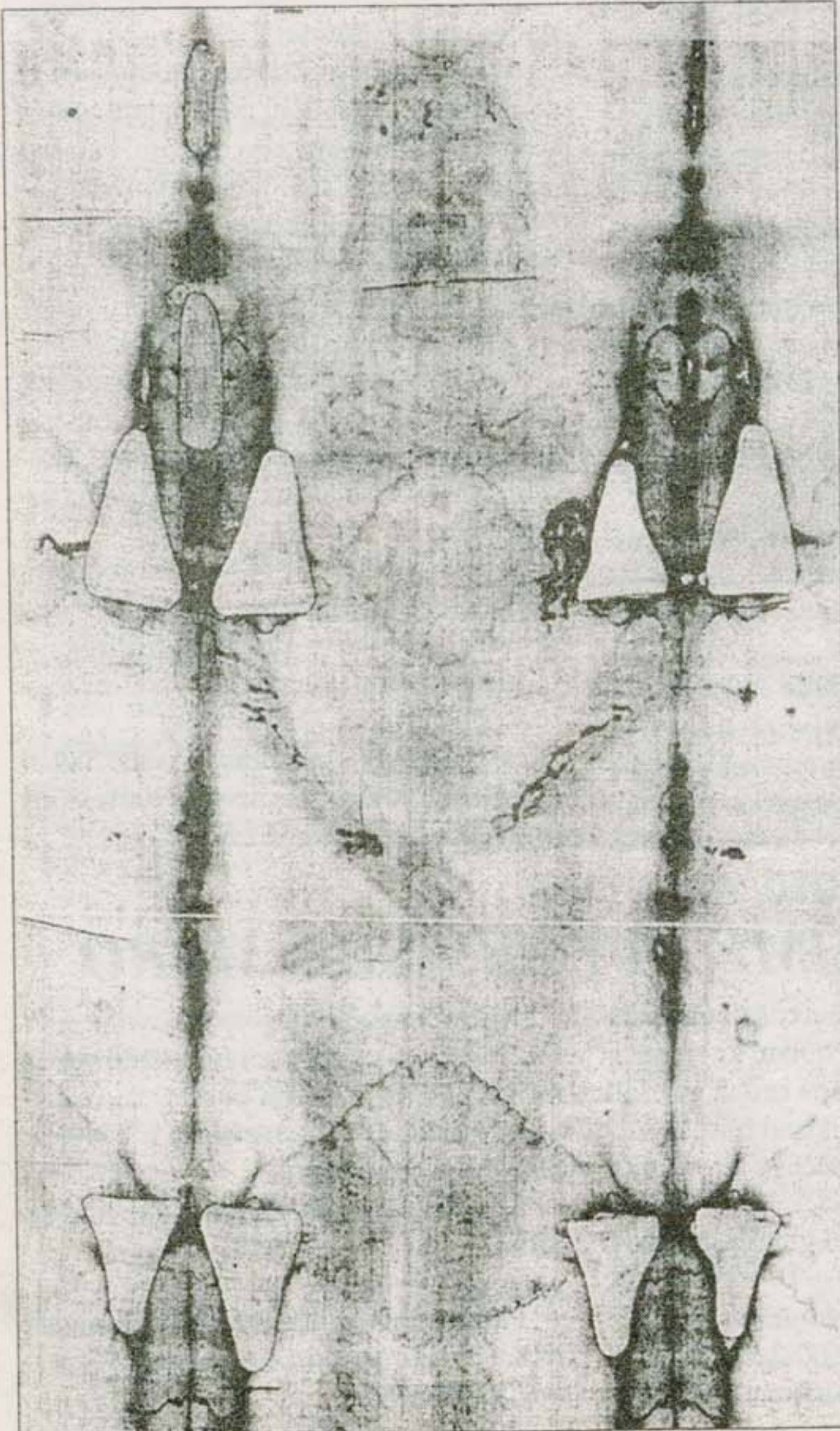
Anksti rytą atsikėlę, po pusryčių, išvykome į Turiną, esantį už kokių 20 km. Čia jau buvo daugiau piligrimų. Ėjome ilgu dengtu koridoriumi grupė po grupės. Take stovėjo šveicoriai, prižiūrėdami tvarką ir rimtį. Ėjome tyliai, susikaupę, lyg jausdami pirmojo mūsų eros amžiaus - Kristaus nukryžiuavimo - dvelksmą. Įėjome į Šv. Jono Krikštytojo Katedrą, kur laikoma Turino drobulė. Pirmiausia mums pademonstravo filmą apie ją. Drobulėje ryškiai atsispaudė žiauriai kankinto žmogaus bruožai. Galvos žaizdos panašios į erškėčių vainiko spyglių dūrius. Viena akis buvo labiau sužeista ir užklota tų laikų metaliniu pinigų. Filme drobulę matėme iš visų pusių.

Po to ėjome žiūrėti pačios drobulės. Ji aukštai iškelta, apšviesta po stiklu, įstatyta į rėmus. Drobulė labai gerai išsilaikiusi, gelsvo atspalvio, austa eglute. Toks pat kaip filme nukryžiuoto žmogaus atvaizdas, tik ne toks ryškus. Perdurtos širdies vietoje labai ryškiai matomi 5 ar 6 didesni ir mažesni pajuodę kraujo lašai.

Turino Katedroje ne kartą buvo kilęs gaisras, bet drobulė beveik nenukentėjo. Jeigu ji nebūtų iš Kristaus įkapių, nebūtų išlikusi 20 amžių. Dievas ją išsaugojo kaip relikviją dar ir po mūsų ateisiančioms kartoms. Popiežiaus nurodymu, Turino drobulė dar bus iškelta apžiūrai jubiliejiniais 2000-aisiais metais.

Genovaitė Mezginaitė
Rokiškis

Reprodukcijoje: taip atrodo Turino drobulė

JEI UŽTENKA JĖGŲ IR KANTRYBĖS

Profesorius Adolfas Ernstas Majeris rašė: "Mums, gydytojams, svarbiausia padėti ligoniui. Nors gydymo akupresūra metodas nėra iki galo ištirtas, tačiau jį rekomenduojame. Aš palaikau idėją, jog reikia rūpintis sveikata ir padėti sau pačiam".

Šiandien tęsiame "Pragiedruliuose" Nr. 28 pradėtą publikacijų ciklą. Manome, kad šie patarimai bus naudingi tiems, kuriuos kamuoja astma bei bronchitas.

ASTMA

Stebuklai retai įvyksta. Reikia didelės kantrybės, ypač gydant lėtinius susirgimus. Daug ir kantriai tenka padirbėti esant užleistai bronchinei astmai. Astmos priepuolio metu ligonis dūsta, skausmingai kosti, kovoja už kiekvieną oro gurkšnį. Dusulio priepuolį sukelia bronchų spazmai. Astmą dažniausiai sukelia alergija. Alergenai gali būti įvairūs: šienas, žiedadulkės, kvapai. Pasitaiko, kad priepuolis ištinka vien pagalvojus apie šunį ar katę.

Priežasčių pradedama ieškoti išryškėjus pirmiesiems astmos simptomams. Taikant kinietišką akupresūrą, nebūtina nustatyti ligos sukėlėją, nes svarbu ne priežastis, o kuo greičiau nutraukti priepuolį arba apskritai užkirsti jam kelią.

Pagrindinis taškas nuo astmos yra krūtinkaulio srityje, ties 4-uoju šonkauliu. Jis jautrus, todėl lengvai užčiuopiamas pirštu galiukais. Po masažo jaučiamas bukas arba duriantis skausmas. Šį tašką patartina masažuoti didžiuoju pirštu, odą judinant

išilgai krūtinkaulio. Esant stipriam priepuoliui, pakanka masažuoti keletą sekundžių. Profilaktikos tikslais masažuojama 3 - 5 kartus per dieną.

Antrasis taškas yra viršutiniame raktikaulio krašte, ten, kur prasideda išlenkimas. Masažuojama panašiai: taškas stipriai spaudomas. Ištikus priepuoliui, masažuojama keletą sekundžių, o profilaktiškai - 3 - 5 kartus per dieną.

Du papildomi taškai yra krūtinės ląstoje, tačiau juos surasti sunkiau. Taškai yra įduboje tarp 1-ojo ir 2-ojo šonkaulių, tad būtent jų pirmiausia ir ieškome. Vienas taškas yra kairėje krūtinkaulio pusėje, kitas - dešinėje. Juos pakanka paspausti 5 - 7 kartus. Šių taškų akupresūra palengvina sunkius priepuolius. Profilaktiškai masažuojama keletą kartų per dieną. Kiniečių medikų nuomone, akupresūra gydo astmą arba palengvina priepuolius.

BRONCHITAS

Uždegimo metu bronchų gleivinė paburksta, o tai išprovokuoja kosulį, skausmą krūtinėje, karštį. Dėl ko susergama bronchų uždegimu?

Didelį pavojų sau ir aplinkiniams kelia rūkaliai, nes tabako dūmai dirgina bronchų gleivinę. Gali būti netikėti bronchų spazmai ir jų susiaurėjimas. Dėl alergijos.

jos. Bronchito priežastimi gali būti ir nervinė įtampa, baimė.

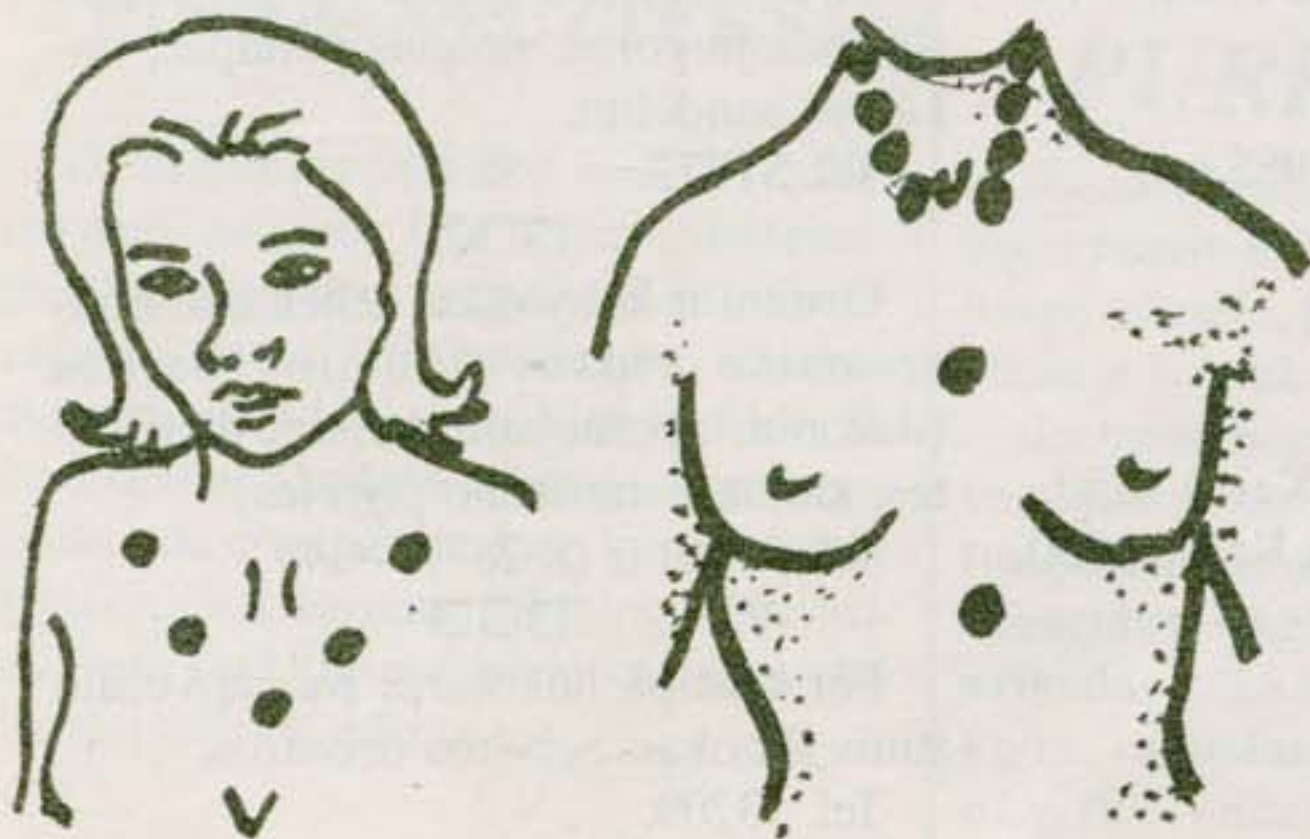
Pirmasis taškas, kurį reikia masažuoti, yra krūtinkaulyje, 4-ojo šonkaulio aukštyje. Jį lengva surasti. Po raktikauliu apčiuopiamame 2-ajį šonkaulį, po to skaičiuodami vieną po kito žemyn, pasiekiame 4-ąjį. Šioje vietoje yra iškilimas. Jį masažuojame didžiuoju pirštu: 20 kartų spaudome ir vertikalčiai judiname odą. Kartojame 5 kartus per dieną. Būtina masažuoti ryte, prieš keliantis, ir vakare, atsigulus. Likusioms procedūroms pasirenkame patogiausią laiką.

Patogausia masažuoti uždėjus ant galvos ranką taip, kad pirštai dengtų ausis. Nykščiai tuomet bus ant svarbių taškų. Masažuojame lengvai pabaksnojant iš apačios į viršų vieną kartą. Kartojame 3 kartus per dieną.

Trečias taškas - po krūtinkaulio atauga, kur baigiasi kaulas ir prasideda minkštieji audiniai. Jį baksnojame 5 kartus didžiojo piršto pagalvėle 3 kartus per dieną. Visus pamintus taškus masažuojame sergant bronchitu. Ištikus kosulio priepuoliui, masažuojami dar 2 taškai. Pirmasis yra riešo srityje, kurčiuopiamas pulsas. Spaudome nykščiu kairę, paskui - dešinę ranką. Šio taško masažas atpalaiduoja bronchų spazmus. Akupresūra atliekama švelniai, o jos trukmė priklauso nuo priepuolio stiprumo. Kartais pakanka 5 sek., kartais tenka masažuoti kelias minutes. Nugaros taško masažas atpalaiduoja diafragmą. Tai labai svarbu, nes stipriai kosint diafragma įsitempia. Taškas, apie kurį eina kalba, yra stuburo srityje tarp 7-ojo ir 8-ojo šonkaulių pagrindo. Spaudyti galima stiproka, tol, kol baigsis priepuolis. Geriausia, kad šį tašką pamasažuotų kas nors kitas.

Nepamirškite apsilankyti pas gydytoją, kuris nustatys ligos priežastį ir padės jos atsikratyti. Tuomet galėsit minėtus taškus masažuoti profilaktiškai.

Parengė V.P.

ANŲ LAIKŲ NUTIKIMAS

Tai buvo labai seniai, tarpukario metais. Prie senųjų Rokiškio miesto kapinių gyvenęs žmogus patvory pastatė šešiams spąstus.

Vieną darganotą rudens pavakarį pro šalį važiuo valstietis ir panorą atlikti gamtos reikalą. Pritūpė jis tiesiog virš spąstų, jų, žinoma, nepastebėjęs. Ir kai tik tas gamtinis produktas leptelėjo, spąstai "suveikė", sugriebdami kūno dalį, kurią labai brangina ir saugo kiekvienas vyras.

Pasigirdo klaikus riksmas. Laimė, pro šalį ėjo žmogus. Jis nelaimėlį nuvežė į ligoninę.

Tai ne anekdotas, o tikras nutikimas.

Vytautas Garška
Rokiškis

Šis laiškas, rašytas PPP bendraminčio Teofilio T., mus vėl pasiekė iš dešimtmečių glūdumos. Jis dar kartą įrodo, kad gyvenimas žengia spirale, dažnai pakliūdamas į tą patį tašką, tik, žinoma, esantį aukščiau arba žemiau. Pasparyruokliuokime kartu su Teofilium ir PPP.

EILINIAI NEGALAVIMAI

Piliečiai, daugiau paragavę kultūros,
Važiuoja į mišką, į kaimą, prie jūros;
Iš miestų ištrūkę į pajūrio gamtą,
Voliojas ant smilčių ir kažin ką

kramto.

Paslėpusi kūną ponis į chalata
Prie ežero čiulpia skaniai šokolada;
Per žiemą po balius nuo šokių

pavargo

Ir, čia atsikrausčius, vaidina, kad
serga.

Biznierių, artistas, politikos šulas
Smiltynus vagoja kaip jautis ar

mulas,

Į vandenį nerias, zylioja po krūmus,

Nes jam reikalingas esąs įvairumas.
Jei patyrinėjus šio vargšo sveikatą –
Darbuotis galėtų dar pusšimtį

metų;

Jeigu ir kurortai visi bankrutuotų,
Šie bėdžiai per amžius sveikatoj
plūduotų.

Kai žmogui gyvenime nieko
netrūksta

Saulutei pakilus, jis tarsi padūksta;
Toks padaras primena vargšą

galviją,

Nes karščio ir mūsų nežmoniškai
bijo.

Iš aukso lūpų - į PPP

Sugalvojo suvalkietis pasidairyti po pasaulį. Nuėjo į geležinkelio stotį su visa šeimyna. Prašo bilieto sau, senelei ir pusę bilieto sūnui.

- Kiek jam metų? - klausia kasininkė.

- Šešeri...

- Bet jis jau didelis vyras, su ilgom kelnėmis.

Suvalkietis tuoj sako:

- A! Vadinas bilietai parduodami pagal kelnų ilgį! Gerai. Tada prašau sūnui pilną bilietą, man pusę, o senelei visai nereikia.

☺☺☺

Storas ūkininkas sėdi autobuse. Priešais atsisėdė jaunas vaikėzas. Jis spokso nenuleisdamas akių į storulį. Šis supyksta.

- Ko tu žiūri visą laiką į mane?

- O kur žiūrėti, jeigu jūs užimat visą vietą.

☺☺☺

Žemaitis meškerioja upėje, kur prie kranto pakabintas skelbimas "Meškerioti draudžiama". Pamato policininkas ir tuojau prieina prie žvejo.

- Tamsta skelbimą matote?

Meškeriotojas tyli ir nejuda.

- Sakau, kad čia draudžiama meškerioti. Ar tamsta kurčias?

Meškeriotojas net nesujuda.

- Ką? Tamsta užsimanei protokolo ir baudos?

Žemaitis atsisuka ir murma:

- Ko tamsta nori? Aš nemeškerioju, aš tik mazgoju sliaką. Juk tai nedraudžiama?

☺☺☺

Pulko vadas klausia naujoko:

- Ar pakanka maisto?

- Pakanka, pone vade.

- O duonos ar gana?

- Dar ir atlieka.

- O kur dedi, kai atlieka?

- Suvalgau, net trūksta.

Rokiškio
PRAGIEDRULIAI

Mūsų adresas:
Nepriklausomybės a. 22
4820 Rokiškis

Redaktorius Stanislovas Varneckas

Leidžia UAB "Rokiškio pragiedruliai"

Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Renka, maketuoja, spausdina "Rokiškio pragiedrulių" leidybos centras.

1,5 spaudos lanko. Indeksas 424.

Laikraštis išeina antradieniais ir penktadieniais

Tiražas 5900 egz.

Tel. 5 13 54

*Kas gražu, atsilieps, kas teisinga,
nemirs, nors vandenim, kalnais
apklotum.*

Vaižgantas

PRAGIEDRULIAI

Nepriklausomas rokiškėnų laikraštis

1998 m. liepos 7 d. antradienis. Nr. 31. kaina 0,60 Lt.

VYSKUPO VIEŠNAGĖ JUODUPĖJE

Ne tik patys juodupėnai, bet ir daug žmonių iš įvairių rajono kampelių praėjusį sekmadienį užtvindė gyvenvietės gatves. Čia po kelių dešimtmečių pertraukos viešėjo Panevėžio vyskupas. Jo Ekscelencija Juozas Preikšas suteikė Sutvirtinimo sakramentą, palaimino visus tikinčiuosius.

*Vygando Pranskūno nuotraukoje:
Vyskupas Juozas Preikšas.*

Kas vyko, vyksta ir dar vyks

Atgimsta ir tvirtėja kultūriniai bendradarbiavimo ryšiai su kaimyniniu Latvijos Respublikos Jekabpilio rajonu. Štai ir šiandien į Jekabpilį išvyksta mūsų rajono savivaldybės delegacija.

Rytoj 13 val. vyks rajono valdybos posėdis.

Rytoj nuo 9 val. Nepriklausomybės aikštėje bus demonstruojami Rokiškio miesto 500 metų jubiliejui skirtų paminklų maketai. Mastelis 1:1.

Seimas priėmė profesoriaus Vytauto Landsbergio parengtą įstatymą, numatantį apribojimus buvusiems KGB darbuotojams. "Pragiedrulių" žiniomis, šis įstatymas gali paliesti tris buvusių KGB karininkus, dirbusius Rokiškyje.

Vyriausybė nutarė suteikti garantiją konkurso būdu atrinktiems bankams už žemės ūkio paskolų garantijų fondo 1998 metams suteiktas garantijas, kai jų suma neviršija 300 mln. litų.

Rokiškėnas, pakviestas į TV3 rengiamą laidos "Eridanas" žaidimą, nugalėjo dvi varžoves. Jis, gavęs vertingų "Eridano" leidyklos knygų, grįžo į Rokiškį ir vėl lauks kelionės į Vilnių – tęsti žaidimą pusfinalyje. Sėkmės jam!

Pasaulio futbolo čempionato pusfinalyje žaidžia Brazilija – Olandija ir Kroatija – Prancūzija. O štai vietinės reikšmės futbolo batalijos jau baigėsi vakar: visų kartų geriausių rajono futbolininkų turnyro finale žaidė jauniausieji (iki 30 metų) ir vidurinieji (iki 35 metų). Nugalėjo jaunimas.

***Dėkojame visiems rokiškėnams, kurie
jau skaito "Pragiedrulius".***

***Jr primename: užsiprenumeruoti "Pragiedrulius"
galima bet kurią savaitę, dieną, valandą.***

IEŠKINIAI IŠ DALIES PATENKINTI, BET...

Praėjusių metų pabaigoje rajono apylinkės teismas išnagrinėjo civilinę bylą dėl žalos, susijusios su sveikatos sužalojimu, atlyginimo pagal Stasio Izdūnio ieškinį uždarajai akcinei bendrovei "Aukštaitijos keliai". Ieškovas teismui paaiškino, kad valdyboje ekskavatorininku dirbo nuo 1966 metų. 1994 -ųjų balandį jam buvo nustatytas profesinis susirgimas, S.Izdūnis neteko 50 proc. darbingumo, jam pripažinta III invalidumo grupė. Iki 1996 -ųjų rugpjūčio įmonė žalos atlyginimą mokėjo gera valia. Tačiau vėliau buvęs darbininkas buvo pamirštas. S.Izdūnis, pasitelkęs advokatą P.Grėbliauską, teismo prašė, kad įmonė už atitinkamus laikotarpius jam išmokėtų 3000 ir 1319,34 Lt, o nuo 1997 m. rugsėjo 1 d. iki 1998 m. balandžio 1 d. kas mėnesį mokėtų po 239,88 Lt, šią sumą, pasikeitus draudžiamoms pajamoms arba darbingumo netekimo procentams, atitinkamai didinant.

Teismas, atsižvelgęs į įvairius įstatymų niuansus, ieškinį patenkino iš dalies. Iš UAB "Aukštaitijos keliai" nutarta priteisti ir išieškoti 4105,14 Lt už laikotarpį nuo 1996 m. rugpjūčio 1 d. iki 1997 m. rugsėjo 1 d., o nuo šios dienos - po 229,82 Lt kas mėnesį iki 1998 m. balandžio 1 d.

Panašūs sprendimai buvo priimti ir B.Kastanausko, L.Guogio bei R. Kondrato naudai. Tačiau teismo sprendimai, galima sakyti, liko be atgarsio. "Aukštaitijos keliai" lyg ir nebeegzistavo, teliko tik bendrovės pavadinimas.

ANTSTOLIAI PINIGŲ PAREIKALAVO IŠ SAVIVALDYBĖS

Teismo antstolės, įsitikinusios, kad UAB "Aukštaitijos keliai" jokios veiklos nevykdo, turtas, likęs

ATSTUMTIEJI

Leonas Guogis, Stasys Izdūnis, Rimantas Kondratas, Bronius Kastanauskas, beveik po tris dešimtmečius traktorininkais, ekskavatorininkais, autogreideristais išdirbę Rokiškio kelių statybos valdyboje (jos teisių perėmėja vėliau tapo UAB "Aukštaitijos keliai") ir kuriems buvo nustatytas profesinis susirgimas, jau kuris laikas nebegauna žalos atlyginimo. Darbininkai kreipėsi į teismą.

Kas belieka atstumtajam - pasiimti lazda ir kažkur išeiti?

Ksavero Bagdono nuotrauka

neparduotas iš varžytynių, paskelbtas nerealizuotu, suprato, jog iš bendrovės darbininkų naudai nieko nepėš, nusiuntė teismo vykdomuosius raštus rajono savivaldybei. Antstolių kontoros darbuotojos taip pasielgė vadovaudamosios Lietuvos Respublikos žalos atlyginimo dėl nelaimingų atsitikimų darbe ar susirgus profesine liga laikinojo įstatymo atitinkamu straipsniu, kuris sako, kad, įmonei neturint lėšų mokėti žalos atlyginimą, visi reikalavimai atlyginti žalą pereina valstybei.

Pasak buvusių "Aukštaitijos kelių" darbininkų, savivaldybė iš pradžių lyg ir pažadėjo mokėti, bet pas-

kui susigaudė, kad to daryti ji neprivalo. Tad iš savivaldybės nė vienas nuskriaustasis negavo nė cento.

KO NEPASTEBĖJO VALDININKAI?

Rajono valdžia, gavusi iš antstolių vykdomąjį raštą, o iš Finansų ministerijos panašų paaiškinimą, kad prievolė mokėti žalos atlyginimą pereina valstybei, ko gero, darbininkams būtų atseikėjusi tiek, kiek jie prašė. Juolab, kad finansų viceministras E.Žilevičius teigė, jog žalos atlyginimą apskaičiuoja ir moka nukentėjusiojo gyvenamosios vietos savivaldybė iš savo biudžeto lėšų, o Finansų ministerija kompensuoja savivaldybėms išmokėtas sumas iš valstybės biudžete tam reikalui numatytų lėšų pagal iš savivaldybių gautas paraiškas. Ant šio Finansų ministerijos paaiškinamojo rašto netgi atsirado rezoliucija: "Organizuoti paraiškų padavimą".

Tačiau tenka spėti, kad E.Žilevičiaus rašto valdininkai nuodugnai neišnagrinėjo. Be kita ko, viceministras rašė, jog "vadovaudamasi Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 15 d. nutarimais Nr. 997 ir Nr. 998, kiekvienu konkrečiu atveju savivaldybė, gavusi prašymą, dokumentus, patvirtinančius žalos atlyginimo perėjimo valstybei pagrįstumą bei kitus reikiamus dokumentus žalos atlyginimui apskaičiuoti, priima motyvuotą sprendimą dėl žalos atlyginimo mokėjimo". Rašte taip pat nurodyta, kad Finansų ministerija kompensuoja savivaldybėms išmokėtas sumas, bet turi būti nurodyta įmonės, kurioje dirbdamas asmuo susižalojo, susirgo profesine liga ar mirė, likvidavimo akto data ir numeris, teismo antstolių dokumento, patvirtinančio apie likviduotos įmonės negalėjimą atlyginti žalą dėl lėšų stokos, data ir numeris.

TĖVAS IR TRYŠ JO SŪNŪS

Motinystės teisės atimamos, trys mažamečiai vaikai atiduodami globoti valstybei - tokio teismo sprendimo 1984 metais sulaukė Valė Astrauskienė.

PAGALBOS RANKOS NIEKAS NEIŠTIESĖ

- Prieš akis iškilo tėvo paveikslas. Labai norėjosi tada apglėbti jo plačius pečius ir pravirkti lyg vaikui, - su nuoskauda tą akimirką prisimena Henrikas Astrauskas.

Nuo tos dienos prabėgo 14 metų. Visko buvo: skausmo, vaikų ligų, ašarų, nepritekliaus.

- Labiausiai žeidė tai, kad net giminės nuo manęs nosisuko. Vien todėl, jog pasilikau su vaikais, jog nusprendžiau niekam jų neatiduoti. Tik mano mama skanesniu kąsneliu sūnelius pamalonindavo. Aplinkiniai? Vieni pečiais gūžčiojo, kiti užjautė, bet pagalbos rankos ištiesti niekas neskubėjo. Kažkas paleido gaudus, kad Valė Astrauskienė išėjo pirkti būtiniausių prekių savo vyriausiajai atžalai. Kitą dieną jis turėjo tapti pirmoku. Bet buvo, suprantama, kitaip. Tą rugpjūčio 31-ąją, be šešiamėčio Laimio, ji paliko penkiametį Andrių ir vos metukų tesulaukusį Vitą. Vaikai ilgai klausinėjo, kur mamytė. Ašarotom akim jie glausdavosi vakarais prie manęs. Pakildavo kamuolys ir užstrigdavo gerklėje. Nežinojau, ką atsakyti. Teko meluoti: "Kai atsibusite, mamytė bus jau grįžusi..." - prisimena Henrikas.

BASTŪNĖ

Bet motina vis negrįžo. Buvo paskelbta oficiali jos paieška. Po pusmečio ji pasirodė... Vėly vakarą, kai vaikai jau giliai miegojo. Ji net ne-

paklausė, ar jie sveiki, ar sotūs. Atrodė, kad ji net nenori jų matyti. Kas žino, kokie jausmai valdė jos motinišką širdį? Pasiguodė, jog milicija ją rado Ordžonikidzėje... Papriekaištavo: be reikalo ieškojo.

Bastūnė motina nesulaukė, kol atsibus jos pasiilgę vaikai. Ji išėjo auštant. Šį kartą iš namų dingo visam laikui.

VIENAS

- Nesinori kalbėti apie tai, kiek man teko patirti kartėlio dėl buto, darbo, kiek teko išklausti priekaištų ir net pajusti pažeminimų. Aš tiek nedaug norėjau... Aš tik norėjau išvalyti dėmes iš mažų širdelių. Dirbau nuo ryto iki vakaro. Naktimis vaikams ruošdavau drabužėlius, maistą kitai dienai.

Mažai sutikau žmonių, kurie mane užjautė. Antai Rokiškio mašinų gamyklos direktorius, mažindamas etatus, mane atleido iš darbo. Net badauti savivaldybės rūmuose su vaikais teko. Bet viskas jau praėjo, - susimąsto Henrikas, žvelgdamas į gerokai užtelėjusius sūnus.

Šiandien jie nebeklausinėja, kur mama. Jie žino: prieš dvejus metus ji žuvo per gaisrą Anykščių rajone.

KIEKVIENAS - SAVO KELIU

Vyriausiasis, Dainius, šiemet baigė Elektrėnų energetikų mokyklą. Beje, tėvo labiausiai laukiamas ir mylimas, nes jam, vyriausiajam, teko patirti daugiausia skriaudų ir vargo. Andrius jau anksčiau baigė tą pačią Elektrėnų mokyklą. Šiuo metu gyvena kartu su tėčiu. Jaunėlis, Vitas, mokosi Konstantinavos žemės ūkio mokykloje. Kalvio - suvirintojo paslaptis jam atskleidžia Algirdas Žėkas.

- Drausmingas, doras, imlus vaikas, - taip apie savo auklėtinį kalbėjo grupės vadovas.

Dabar trijų sūnų tėvas - žvejybos reikmenų parduojuvės pardavėjas.

VYRŲ NAMAI

Kiekvieną savaitgalį į tėvo namus suguža visi trys sūnūs. Kad pabūtų kartu keturių vyrų šeimoje. Jie turi apie ką pasikalbėti, pamąstyti. Turbūt kiekvienas jaučia pareigą padėti ar patarti kitam. Motiniškų patarimų jie neprisimena. Jie kalbasi vyriškai, bet išmano visus darbus, kurių privalėjo mokytis motina.

Nijolė Rutkutė
Autorės nuotrauka

ATSTUMTIEJI

Atkelta iš 2 psl.

Antstoliai apie įmonės likvidavimą nieko nerašė, tad valdininkai buvo paskubėję uždėti rezoliuciją apie paraiškų Finansų ministerijai rinkimą. Todėl rajono meras Vytautas Mašulis teismo antstolių kontorą informavo, kad "bendrovė neturi likviduojamos įmonės statuso, ir savivaldybė neturi teisės mokėti žalos atlyginimą".

DARBININKAI BUVO MULKINAMI

Darbininkai nesuprato, kodėl prasiskolinusiai bendrovei nebuvo iškelta bankroto byla. Jiems neaišku, kodėl "Aukštaitijos keliams" nesuteiktas likviduojamos įmonės statusas. "Gal paprasčiausiai norima atsikratyti mumis, o paskui, vietoj šios, įsteigti kokią kitą įmonę?" - tarsi patys savęs klausė vyrai. Jie tvirtino, kad pusę įmonės nupirko "Panevėžio keliai", kad kitas turtas išparduotas, padovanotas. "Paskutinysis bendrovės direktorius Vytautas Šlikas, žadėjęs mokėti priklausančius pinigus, prašęs nesikreipti į teismą, mus tiesiog mulkino", - įsitikinę žmonės, ankstesniais laikais buvę darbo pirmūnai, o dabar, praradę sveikatą, niekam nereikalingi, atstumti ir darbovietės, ir valstybės.

Vygandas Pranskūnas

JŪS IŠDAVĖTE SAVO VYRĄ...

Jei moteris išduoda vyrą tam, kad pasijustų tvirta, norėdama atskleisti visus savo sugebėjimus, ji pasiekia tikslą, tačiau grąža - kaltės jausmas prieš vyrą. Tai, kad išdavystė pagerina tarpusavio santykius - tikra nesąmonė. Galima atrasti daugybę šeimų, kurios išsiskyrė dėl šios priežasties, tačiau vargu ar surasite argumentų, jog išdavystė stiprina šeimą. Taigi, ką daryti, jei vis dėlto išdavėte savo vyrą?

Visų pirma, pamėginkite suprasti, kodėl taip atsitiko ir kas jūsų netenkina. Kažkuriuo momentu norėsite viską pradėti iš naujo, atsikratyti kaltės jausmo ir atvirai papasakoti apie tai vyrui. Jokių būdų taip nedarykite. Vyras tomis minutėmis pavirsta į mirtinai sužeistą žvėrį, iš kurio buvo atimtas brangiausias dalykas - tikėjimas, jog žmona priklauso tik jam vienam. Vyrai nemoka atleisti, išskyrus tuos, kurie pripažįsta laisvus santykius. Net jei viskas baigtųsi ašaromis ir susitaikymu, virš jūsų galvos visą gyvenimą kabos Damoklo kardas ir nežinosite, kada, kokiu gyvenimo momentu jis primins apie jūsų nuodėmę.

Pirmasis patarimas: kaip tai nebūtų ciniška, pagrindinis žmogus, kurio interesų turėtumėte laikytis - jūs pati. Jei jūsų poelgiai užtikrina psichologinį komfortą, ramybę ir pasitikėjimą savimi,

o namiškiai aprūpinti tuo pačiu tęskite. Tačiau jei esate įsitikinusi, kad užsiimate kažkuo nereikalingu, turbūt reikėtų keisti gyvenimo būdą. Nusprendus, jog šilumos ir meilės trūkumą šeimoje kompensuos meilužis, jums nepavyks išsiveržti iš užburto rato, nesugebėsite sugrąžinti normalių santykių. Per tą laiką ir šeimyninio gyvenimo pamatai gali stipriai įtrūkti, o suklijuoti jau bus neįmanoma.

Svarbiausia - nesitikėkite iš užmegzto romano kažko nepaprasto. Kas žino, kiek dar jų bus ateityje. Neskubėkite girtis, kad sutikote vienintelį ir nepakartojamą.

Dar vienas svarbus dalykas: vyras, kreipias dėmesį į ištękjusią moterį, nesiveržia ilgiems ir rimtiems santykiams.

Susitvarkykite savo gyvenimą, padarykite karjerą, pamėginkite sau įrodyti, jog jūsų laimė priklauso ne nuo vyro ar spaudos pase. Ir nepulkite iškart apsispręsti. Iš pradžių viską apgalvokite. Galų gale vienintelis žmogus, kuris gali jus padaryti laimingą - tai jūs pati.

Rosita Ašakaitė

PRO atvira langa

“Pragiedrulių” priedas, leidžiamas kas antrą antradienį

DVIDEŠIMTMETIS MILIJONIERIUS ROKIŠKĖNAMS: “BE DARBO NEBUS REZULTATŲ”

DAINIUS ZUBRUS gimė Elektrėnuose.

Ledo ritulį pradėjo žaisti 6 metų.

Po penkerių metų buvo pakviestas į Charkovo “Družbos” komandą.

Į NHL pateko 18 - kos metų. Tai pirmas atvejis nacionalinėje lygoje, kai toks jaunas vaikinai, nežaidęs suaugusiųjų komandoje, atsidūrė tarp profesionalų.

“Philadelphia Flyers” komanda su juo pasirašė 3 metų kontraktą 2,4 mln. JAV dolerių sumai.

193 cm ūgio ir 96 kg svorio Dainius, komandoje vadinamas “Zubi”, per praėjusį sezoną pelnė 8 įvarčius, 25 kartus po jo perdavimų buvo nuginkluoti varžovų vartininkai.

Praėjusią savaitę Dainius su broliu Audriumi, gyvenančiu Amerikoje ir ten galvojančiu studijuoti, viešėjo Rokiškyje ir susitiko su vietos sporto vadovais, ledo ritulininkais.

Dainius pasakojo, kad nors gyvenimas JAV nuo Lietuvos labai skiriasi, tačiau ir ten be kruopštaus ir intensyvaus darbo nieko nepasieksi. Milijonų už dyką niekas nežarsto. Ledo ritulininkai, norėdami tobulėti, sporto aikštynuose praleidžia gana daug laiko. Yra nustatyti normatyvai, kuriuos būtina įvykdyti. Nesvarbu, kaip tai padarysi - ar bendrose treniruotėse, ar savarankiškai plušėdamas.

Dainius sakė, kad užjūryje daug šios sporto šakos mokyklų, kurias noriai lanko mažamečiai vaikai. Už treniruotės per mėnesį tenka mokėti iki 300

JAV dolerių. Kaina priklauso nuo mokyklos reitingo.

Brolis Audrius, žaidęs Elektrėnų “Energijos” komandoje, irgi norėjo patekti į geresnį klubą, kuris mokėtų pinigų, tačiau nepavyko. Jam jau 21 - eri, o tokio amžiaus pradėti profesionalo karjerą - vėloka.

Kai vyksta NHL čempionatas, Dainius namuose Filadelfijoje per savaitę būna vos dvi ar tris dienas. Nors gauna nemažai laiškų iš Lietuvos merginų, tačiau į juos atsakinėti nelieta laiko. Amerikoje savo išrinktosios kol kas taip pat neturi.

Viena automobilių firma jam padovanojo džipą, kurį pakeičia nauju po pravažiuotų dešimties tūkstančių kilometrų. Už tai jis firmos vadovams į kiekvienas rungtynes įteikia po du biilietus, kuriuos nemokamai gauna iš klubo.

Dainius prisipažino nevartojęs alkoholinių gėrimų. Ir ne vien todėl, kad tai draudžia daryti Amerikos įstatymai, iki piliečiui sukaks 21 - eri metai. Alkoholiui jis nejaučias jokio potraukio.

Nors Dainius Lietuvoje negyvena jau beveik dešimtmetį, tačiau kasmet atvyksta pas tėvus atostogų. Jam la-

bai rūpi, kad lietuviai ledo ritulininkai dalyvautų Europos ir pasaulio pirmenybėse, kad čia būtų įrengta kuo daugiau dirbtinių ledo aikštelių. Dainius sakė, jog Filadelfijoje ledo ritulys populiariu net nurungė amerikietiškojo futbolą. Jo nuomone, yra tikimybė, kad panašiai gali atsitikti ir su Lietuvos krepšiniu. Tiesa, kada tai galėtų įvykti, prognozuoti jis nesiryžo.

Liepos 10 dieną Dainius kartu su NHL žaidžiančiu Dariumi Kasparaičiu žada parodyti tai, ko išmoko profesionalų lygoje. Parodomosios rungtynės vyks Kauno ledo rūmuose.

Vygandas Pranskūnas